

Tolna vármegye

Tamási járás
Szavaly (köt) jegyzőség

2093. n.
mij. 925

Közigazgatási tájékoztató lap

Szavaly

nagy (kis) község közérdekű viszonyairól.

I. A község általános leírása.

A) A község történeti leírása.

1. A község keletkezésére, fejlődésére, esetleg elpusztulására és újra felépülésére vonatkozó adatok. A község a multban melyik vármegyéhez tartozott és onnan mikor kebelezetett át? Volt-e és mi a korábbi vagy történeti neve, hivatalos nevén kívül más használatos neve, esetleg mi a nemzetiségi neve? Település esetén kik és honnan jöttek a községbe?

2. Területváltozások, határrész (puszta) átcsatolások; községegyesítés, beolvadás vagy kiválás történt-e 1871. óta, mikor és mily körülmények között? (A vonatkozó hivatalos adatok, rendelet száma, közlendő.)

Köztudomás szerint minő elpusztult falvak feküdtek egykor a község határán. (Rendszerint a dülő-nevek vagy a községbe olvadt puszták neve alapján.)

3. A község jellege 1848 előtt a telekkönyvi-és urbéri adatok szerint (város, mezőváros, szabad vagy urbéres község stb.)

4. A község jellege 1871. után. E tekintetben voltak-e szervezeti változások (átalakulás, visszafejlődés).

5. Anyakönyvi szervezeti változások. A község melyik területhez tartozott, mikor történt a változás és mily rendelet alapján (az anyakönyvi feljegyzések szerint).

6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? (a köztudomás vagy monografiák szerint).

1. A szavalyi p. kath. plébániára megkezdő megjelölés feljegyzése szerint Szavaly község mindig Tolnavármegyének tartozott. 1275-ben László névű királytól a község a királyi birtok részévé vált, majd a királyi birtokból kivált, majd a királyi birtokból kivált, majd a királyi birtokból kivált. 1275-ben László névű királytól a község a királyi birtok részévé vált, majd a királyi birtokból kivált, majd a királyi birtokból kivált.
2. Határváltozások, községegyesítés, beolvadás, vagy kiválás 1871. óta történt. Szavaly község mellett 1835-ben Csasznya névű város volt, mely szintén a vármegyéi székhelyén volt, 1838-ban az országgyűlés is tartozott. Csasznya város a község feladásánál feljuttatott elpusztult.
3. A község jellege 1848 előtt mezőváros volt.
4. A község jellege 1871. után mezővárosi község & polgári városi jellegű volt.
5. Anyakönyvi szervezeti változások: Anyakönyvi szervezeti változások történtek.
6. Vannak-e a község életében és szervezetében eredeti és különös (máshol nem található) intézmények, említésreméltó események, leletek? Vannak-e.

B) A község földrajzi leírása.

1. A község (falu) és határának fekvése (a szomszéd falvaknak és távolságuknak megjelölésével).

A község határa síkság, dombos vagy hegyes vidék, erdős vidék-e?

A község magaslatai és vizei (folyó, patak, tó, nagyobb mocsarak).

2. A község területének nagysága:

Művelési ágak szerint:

3. Tartoznak-e a községhez önálló puszták vagy havasok (külön kataszteri részlet alatt felvett területek) és mi a nevük?

Vannak-e a község határával össze nem függő határrészek, hol, mily név alatt és mekkora a terjedelmük?

4. Vannak-e a békekötés folytán elszakított részek és ideiglenesen a község hatósága alá helyezett idegen határrészek, melyik községből valók és mily terjedelműek (kataszteri, esetleg más adatok alapján)?

A község vázlatos térképe csatolva db
nincs csatolva.

C) A község népességi viszonyai.

1. Mennyi a község lakossága?

A lakosság megoszlása, vallás szerint:

nemzetiség szerint:

2. A lakosság elhelyezkedése általánosságban, (belterületen, tanyákon vagy felváltva; lélekszám szerint megjelölve).

Vannak-e népesebb lakott helyek, telepek; a falutól milyen távol és mennyi a lélekszámuk?

3. A népesség zömének foglalkozása (földmivelés, ipar, bányászat, földmivelési vagy ipari napszám-kereset stb.).

4. Hány ház és hány lakásrész van a községben a házadózási adatok szerint, külön feltüntetve az egyes pusztákat, különálló vagy odaosztott területeket.

A községben levő állami és más középületek.

Szabolcs község Hőgyész, Gyeregi, Rózsa községek közlő falvainak, Hőgyészről 4 1/2 km. Gyeregi 9 km. Rózsa 9 km. távolságra.
A község határa síkság.
A község határában van 120. méternyi magyar földművelés. A község területén 3384 kat. hold (birtokosok adatai alapján).

2791 k. hold szántó, 169 k. hold rét (kaszáló),
144 k. hold szőlő (beültetett), 94 k. hold legelő,
— k. hold erdő, — k. hold nádas,
172 k. hold terméketlen (ut, szikla, homok, mocsár, kőbánya).

Nem tartoznak

Nincsenek

Nincsenek

1847 lélek.
1823 r. kath., 5 g. kath., 2 ref.,
— ág. h. ev., — izr., — egyéb
1847 magyar, — német, — tót,
— rutén, — oláh, — horvát,
— egyéb.

Az összes lakosság a község birtokosainak lakik.

Nincsenek

Földművelés

412 ház 787 lakásrész

1 templom, 1 iskola, 1 községi ház.

II. A község szervezete, beosztása és közérdekű viszonyai.

A) Községi szervezet.

1. Előjárók.

(Nem névszerint töltendő ki.)

Rendszeres tisztviselők és alkalmazottak.

(Kisközségben csak a székhely község lapján kell kitölteni.)

Bíró. Törvény- (másod-) bírósága esküdt,
(tanácsbeli). Pénztárnok. Közgyám
"ifj." jegyző, "első" segédjegyző, orvos
..... állatorvos, irodai alkalmazott,
..... pénztári alkalmazott, egyéb alkalmazott (utbiztos stb.)

Napidijas irodai alkalmazottak:

Szegődményes alkalmazottak:

.....
3 (2 rudas, 1 irodavezető) kisbíró (küldönc), bába,
..... éjjeli őr és gazdasági alkalmazott.

A jegyzőség székhelye és távolsága:

A jegyzőség helyben van km.

2. A községi képviselőtestület létszáma:

..... virilista, választott tag, pótag.

Községi képviselő-választókerületek száma, elnevezése, hány tagot választ.

A község választókerületet alkot.

3. Meg van-e bizva a község gyámhatósági hatáskörrel. Van-e gyámpénztára?

10 rudas és 3 pótaggal választott. Nincs megbizva gyámpénztára nincs

B) Általános közigazgatási beosztás.

4. A vármegye székhelye és annak távolsága. (a község központjától, távolsági térkép adatai szerint járható utvonalon):

Szerencsén 36 km.
Tárnaki 15 km.
Dombóvár 30 km.
Ragyöly 9 km.

A járás székhelye és távolsága: (ugyanugy) Országgyűlési (nemzetgyűlési) választókerület székhelye és távolsága:

Törvényhatósági bizottsági választókerület székhelye és távolsága:

Csendőrség helyben van
folyamosság nincs km.

C) Rendészeti igazgatás.

5. A csendőrség és folyamórség székhelye és távolsága:

Van-e a községnek rendőri őrszemélyzete és hány tagból áll?

Van, tag. Nincs.

Van-e a községben toloncállomás?

Van. Nincs.

Fel van-e ruházva az előjáróság cselédügyi biráskodással (1876: XIII. t.-c.; 1907: XLV. t.-c.)

Nincs

6. A községi tűzoltóság szervezete:

Hivatásos, önkéntes, (gyári stb.) tűzoltóság tag.
Kötelezett tűzoltóság.

7. Van-e a községnek jóváhagyott szabályozási terve?

Van. Nincs.

Van-e járdalerakási szabályrendelete?

Van. Nincs.

D) Szociális igazgatás.

8. Körorvos székhelye és annak távolsága:
Hány magánorvos lakik a községben:
Községi bábák száma:
Körbába lakóhelye és annak távolsága:
Okleveles magánbábák száma:
Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol?
Legközelebbi kórház hol van és milyen távol?
Van-e szegényház vagy más jóléti intézmény?
(Árvaház, gyermekmenhely telep)
9. A gondozott szegények száma:
Elhagyott gyermekek száma?
10. Milyen a község ivóvize?
Van-e ártézi kutja vagy vízvezetéke?
Kutviz, folyóvíz, egészséges, ártalmatlan, jó.
Van-e csatornázása?
11. Korcsmák és vendéglők száma?
Van-e szálloda, fogadó és hány?
Van-e községben közfürdő?
12. Van-e a község határában gyógyfürdő,
üdülő vagy nyaraló-telep és milyen távolságra?
A fürdőtelep gyógyfürdővé van-e nyilvánítva?

Püszkehely km.
A községben magánorvos nem lakik
Községi bábák száma:
Körbába lakóhelye és annak távolsága: km.
Okleveles magánbábák száma:
Legközelebbi gyógyszertár hol van és milyen távol?
Högyjén 4½ km.
Szecserárdon 36 km.
Van 1 szegényház Nincs.
Más jóléti intézmény nincs
intézeti ápolásban, magán ápolásban.
Nincs elhagyott gyermek.
Kifagásmentes
Ártézi kutja, vízvezeték nincs
Kutviz egészséges
Nincs
6 korcsma, vendéglő, kávéház.

E) Törvénykezési beosztás.

13. Kir. törvényszék székhelye és távolsága:
Kir. járásbíróház székhelye és távolsága?

Szecserárd 36 km.
Tárnaxi 15 km.

F) Pénzügyi beosztás.

14. Kir. pénzügyigazgatóság székhelye és távolsága:
Kir. adóhivatal székhelye és távolsága:
Kir. pénzügyőri szakasz, vámőrs, vámőrségi kirendeltség, székhelye és távolsága:
Kataszteri felmérési felügyelőség székhelye és távolsága:

Szecserárd 36 km.
Tárnaxi 15 km.
Högyjén 4½ km.
Pécs 96 km.

III. Közművelődési viszonyok.

A) Közoktatásügy.

1. Hány és milyen jellegű és fokozatu népiskola van a községben, (megjelölve a tantermek és tanerők számát: állami, közs., felekezeti isk., elemi, felsőbb népisk., polgári iskola stb.)
2. Középkiskolák vagy más szakiskolák (iparostanociskola, gimn., reálgimn., reál iskola stb.) Azok jellege, tantermek és a tanerők száma:
3. Óvodák jellege, száma és tanereje: Nyári menedékház van-e?
4. Testnevelés szervezete. Levente egyesületek:
5. Kőr. tanfelügyelőség székhelye és annak távolsága:

B) Vallásügy.

6. Vannak-e a községben anyaegyházak és milyenek? Ha a község fiókegyházat alkot, hol van az anyaegyház és mily távol (bevett és elismert felekezetek szerint sorolandó fel.) A községbeli egyházak melyik püspökséghez, illetőleg egyházkerülethez tartoznak: Izraelita anyakönyvi kerület székhelye és távolsága:
7. Van-e a községnek kegyuri joga, vagy Canonica visitation alapuló, vagy a hívők helyett átvállalt kötelezettsége és mily teherrel jár?
8. Az egyházi adózás rendszere. Felekezetek szerint: (párbér és egyénekenként időről-időre kivetett adó stb.) Milyen egyházi szervezetek vannak még a községben? (Bevett és elismert felekezetek szerint.)
9. Van-e r. kath. egyháztanács? Esetleg az egyházközség ügyeit az iskolaszék vagy a képviselőtestület intézi-e.

C) Kulturális intézmények.

10. Múzeum, könyvtár vagy hasonló intézmény?
11. Műemlék, természeti emlékszobor, honvédelmi emlékek vagy elesett hősök emléke?
12. Van-e állandó vagy időszakos színház, műkedvelő előadások stb. Mozgóképek. Kulturális egyesületek.
13. Gazdakör, kaszinó, dalosegylet, munkás-egylet, egyéb kulturális egyesületek (névszerint felsorolva.)

Rom. kat. közs. jellegű elemi
népiskola van 3 tanteremmel
és 3 tanerővel.

Nincs

Nincs
Lecseke püspökség van
Székelyvár 36 km.

Rom. kat. anyaegyház van,
mely a pécsi püspökséghez
tartozik.

Högyös 4 1/2 km.

Nincs

Rom. kat. hivatalos pártos
izraelitáknak papjának időről-
időre kivetett adó

Nincsenek

Rom. kat. papháztanács nincs,
az papháztanács jogait az iskolai
testület intézi.

Nincs

Nincs

Nincsenek

Van, Rom. kat. Népióratoriói
közp. Falu Töredékes Körletnéji
fiók.

IV. Forgalmi és gazdasági viszonyok és igazgatás.

A) Közlekedésügy.

1. A község forgalmi helyzete. Fő közlekedési vonala (országut, megyei ut, annak elnevezése, esetleg a községtől való távolsága). A község határában fekvő hidak, kompok, révek stb.

2. Vasuti összeköttetése, fő- vagy mellékvonalak, van-e vasuti állomása, mi az elnevezése, megállóhelye, marha és egyéb rakodóhelye? Ipari és kisvasutak. Közuti vasutak.

Hajóösszeköttetés, a község mentén vagy attól mily távolságra, melyik folyón, hol a hajó állomás?

Van-e posta, távirda, távbeszélő állomása?

3. Melyik községi közlekedési utvonálhoz járul hozzá a község?

Községi (közdtűlő) utak hossza?

Van-e kövezet-vámszedési joga.

Igazgatás tanácsú főványható-
pági közút p. ország. máh. vi-
nalis közút, megyei község
vonalas út.

Kapcsolódású levő vasúti
Budapest-dombóvári vasúti
fővonal, vasúti állomás: Székely-
Högyész.

Marha és egyéb rakodóhely van
Hajóösszeköttetés nincs
Posta p. távbeszélő állomás van,
távirda, távbeszélő állomás p. vasúti áll-
omás közút stb.

Székely-tanácsú főványható-
pági közút
Községi 10 km.

Igen. — Nem.

B) Földművelésügy.

4. Birtokviszonyok. Nagybirtokok (1000 holdon felül) száma és terjedelme tulajdonosok szerint. Középbirtokok száma és terjedelme. (100—1000 hold) Kis és törpebirtokok átlagos kiterjedése. A község gazdasági jellege a lakosság zömének foglalkozása szerint:

5. Művelési rendszer. Van-e nyomásos gazdálkodás. Szervezve van-e a birtokossági tanács?

Van-e közös legelő? Hány és mily terjedelmű?

Van-e külön szervezete (legeltetési társulat)?

Van-e legelő-rendtartás?

Van-e közös erdő? Van-e szervezete?

Erdőgondnokság székhelye és annak távolsága.

Van-e hegyközség, hány és mily terjedelmű, (elnevezésük szerint) és melyik borvidékhez tartozik.

6. Van-e községi faiskola, mily terjedelmű?

Be van-e ültetve?

Nagybirtok p. középbirtok nincs
Kis p. törpebirtok van, átlagos kiterjedés
jelenleg 1-22. holdig
Mezőgazdaság
mező- vagy erdőgazdaság, szőlőművelés, kertészet stb.

Nincs
Nincs szervezete
Van közös. De van közös talaj birtok
Közöslegelő 89 h. 101700 l, a községben
124. h. 147800 l
Még nincs, most van alakulóban
Nincs, most van elkészítendő

Nincs

Nincs

Van, i. h. 1052 a l

Igazgatás

7. Vizrendező és hasznosító társulat. Annak székhelye. Vannak-e vízhasználatok (malom stb. vagy más ármentesítő intézmények és milyen)?

Az illetékes kultur- vagy folyammérnökség székhelye:

8. Állattenyésztési viszonyok. Állatok száma: a tenyészállatok száma,

uralkodó tenyésztési irány:

Körállatorvos székhelye és annak távolsága.

Kaponyvárosi társulat, máj.
hely: Kaponyvár

Székhelytávolság: 139 km.

458 ló, 506 szarvasmarha,

656 sertés, 641 juh

10 tányintézmény és 10 malom
Körállatorvosnál bonyhászi újon
Hőgyásán 4 1/2 km.

Ipar és kereskedelem.

9. A község állandó piaca hol van? (helyben vagy mely községben, milyen távol).

Hova gravitál a község?

Vannak-e a községben vásárok, országos, heti vásárok, hányszor és milyen (kirakó, állatvásár, stb). Kié a vásártartás joga?

Mérték- és hordó-hitelesítő hivatal székhelye:

10. A községbeli kereskedések száma és jellege.

Hitel és pénzügyintézetek száma és alaptökéje (felsorolva).

Szövetkezetek száma és jellege (névszerint).

Iparosok szakma és foglalkozási ágak szerint.

Van-e a községben ipartestület?

11. Gyárak, ipartelepek és azok átlagos nagysága (hajtóerő és munkáslétszám szerint felsorolva).

Az illetékes iparfelügyelőség székhelye és távolsága:

Ker. munkásbiztosító pénztár székhelye és távolsága:

12. Magánkezelésben álló közművek:

Közvilágítás, jéggyár stb.

13. Bányák száma és jellege.

Állandó bányüzem nagysága, hajtóerő és munkáslétszám szerint.

14. Háziipar és annak jellege.

Hőgyásán, 4 1/2 km. távol

Hőgyásán

Vásárok nincsenek

Hitelesítő

2 kereskedés van, országos: rőfő, fűszer és egyéb kereskedés, 1. épület-fa kereskedés

Hittel és pénzügyintézetek száma és jellege
1. - Hőgyásán foglalkozási és állatorvos
intézet

34. iparos, 5. kovács, 3. asztalos, 3. bordáló, 6. cipész,
1. bogár, 1. szőnyeggyártó, 6. kőműves, 3. lakos,
2. név, 1. molnár, 1. mész, 2. kőműves.

Ipartestület nincs.
Iparmalomból 7. munkáslétszám, Budapesti tej-
kereskedés R. I. gyűjtőtároló, 10. márm-

Körállatorvosnál bonyhászi újon
Hőgyásán 4 1/2 km.

Székhelytávolság: 36 km.

Nincsenek.

Nincsenek

Nincs.

V. Községi vagyon és háztartás.

1. A község tulajdonát képező középületek és helyiségek száma.

Hivatalos célokat szolgáló épületek (jegyzői, orvosi, tanítói lakás: a házak, a lakások és azok lakrészeinek száma).

A körjegyzői, körorvosi lakás, a székhely község vagy a községek közös tulajdona-e (csak székhely községben töltendő ki)?

2. A község tulajdonát alkotó ingatlan vagyon

Mennyit kezel házilag, haszonbérileg, kishaszonbérletben?

Jegyzők és alkalmazottak földjavadalma (az állások szerint felsorolva). Mily kiterjedésű.

Melyek a lakosság hasznára szolgáló ingatlanok (legelő, erdő, kavics, homokbánya stb.)

Községi közüzemek (a község tulajdonában) világitó és vízművek stb.

3. Egyéb vagyon és értékek. Hasznos jogok. Községi takarékpénztár. Községi korcsma stb.

4. A községre kivetett egyenes adók összege:

5. Fel nem sorolt más községi és közjöveldelmek.

Községi ház. f. helyiséggel
Fiskola 3. tanítószámbal.
Körjegyzői lakás 5 lakrészrel
Körorvosi lakás 5 lakrészrel,
nyugdíjasoké külön 2 tanítói roba.

45 kat. hold szántó és rét, 3 kat. hold

legelő, kat. hold erdő,

egyéb 429 m² il. Kert
32 kat. hold minőségű művelés alatt álló,
a többi házilag.
Községi körjegyzői földjavadalma
16 kat. hold jövevény.

Legelő

Községi közüzemek művelés alatt.

Művelés alatt, községi művelés.

Földadó 14287 K 01 f. Házadó 3187 K
70 f. Ált. kereseti adó 2144 K 70 f. Tár-
sulati adó 181 K 80 f. Vagyon- és jöv.
adó 4099 K 60 f.

VI. Mily feladatok megoldása volna a legszükségesebb a községben?

A község pecsétjének lenyomata:

J. P. [Signature]

Községi (kör-) jegyző.